

Intensjonsavtale om nytt krematorium

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
29/25	Formannskap	25.09.2025
65/25	Kommunestyret	09.10.2025

Kommunedirektørens innstilling

1. Nesbyen kommune er positiv til et interkommunalt samarbeid om kremasjon og ønsker å delta i det videre arbeidet.
2. Intensjonsavtalen mellom kommunene om nytt krematorium vedtas.
3. Intensjonsavtalen er oppsigelig og kommunene forplikter seg verken til å bygge eller drifte krematoriet, kun til å delta i arbeidsgruppen som skal utforme forslag til selskapsavtale.
4. Intensjonsavtalen skal ikke ha noen økonomisk konsekvens ut over interne ressurser til deltakelse i utredningen.

Vedlegg

- 1 2025.08 Intensjonsavtale samarbeid nytt krematorium

Saksopplysninger

Det er flere kommuner ønsker å samarbeide om etablering av et krematorium for å møte behovet for kremasjonstjenester i Ringerike-regionen med omland, og det søkes nå om å inngå en intensjonsavtale for å formalisere et videre samarbeid for å utrede dette. Flere krematorier sliter med kapasiteten, og mange av dem har derfor helt eller delvis sluttet å ta imot kister fra andre kommuner. Alle kommuner i Hallingdal er invitert inn i samarbeidet.

Stadig flere velger kremasjon. På landsbasis har andelen steget fra 39 % til 49 % de siste ti årene, og alt tyder på at denne utviklingen vil fortsette. Behovet for kremasjonskapasitet

øker, men på Østlandet er kapasiteten allerede presset. Flere krematorier sliter med kapasiteten (blant annet i Bærum, Drammen og Gjøvik), og mange av dem har derfor helt eller delvis sluttet å ta imot kister fra andre kommuner. Resultatet er at mange kommuner i Buskerud, Akershus og Innlandet nå må sende kister til Alfaset krematorium i Oslo. Selv om Alfaset krematorium har stor kapasitet er det forventet at de om 5-7 år trolig vil nå taket på maks antall kremasjoner, og at de vil prioritere kister fra Oslo. Det kan medføre at andre kommuner ikke får levere til Alfaset i samme omfang som i dag. Nesbyen sine kremasjoner utføres per i dag i Drammen.

I Hønefoss har det vært kremasjonsvirksomhet i bortimot 50 år, etter at krematoriet ble bygget i 1970. I februar 2024 måtte deler av anlegget stenges fordi arbeidsforholdene ikke lenger var trygge, blant annet på grunn av problemer med røyk og ventilasjon under kremasjonene. Nå må derfor også Ringerike kommune sende alle kistene til kremasjon utenfor kommunen.

For å avklare hvilke kommuner som ønsker å delta i den videre prosessen er det ønske om å få på plass en intensjonsavtale. Intensjonsavtalen etablerer rammer for samarbeidet mellom kommunene, inkludert utarbeidelse av forslag til økonomisk modell, selskapsform, kostnadsfordeling og utkast til selskapsavtale.

Kremasjonsbehovet i regionen fremover

Det er mange kommuner som har fått invitasjon til å delta i dette samarbeidet. Kommunene dekker et stort geografisk område (Buskerud, Valdres, Hadeland). I dag er kistetilfanget i dette området et sted mellom 500-600 kister, og så er det også ulik kremasjonsandel blant kommuner i vår region. Hvis vi legger til grunn SSBs befolkningsprognoser og forventet antall døde, samt at kremasjonsandelen vil øke i samtlige kommuner, så vil forventet kremasjonsbehov for Hønefoss og omland fram mot 2060 ligge på opp mot 1000-1300 kister.

Det er store variasjoner mellom kommunene, hvor noen opplever meget sterk vekst i andel kremasjon de siste årene. I dialogen mellom kommunene har det vært spørsmål om prognosen er satt for lavt, og hvordan et eventuelt større kistetilfang enn prognosen vil påvirke driften ved et nytt krematorium. I mulighetsstudien er det lagt til grunn én ovnslinje, og at planlagt vedlikehold eller akutt driftsstans håndteres ved å ha avtaler med andre krematorier. Moderne kremasjonsovner har stor kapasitet. Et eventuelt større kistetilfang enn det prognosen tilsier kan håndteres ved å velge en ovn med tilstrekkelig kapasitet, samt utvide driftstider for kremering (to-skift for ansatte).

Det er variasjoner i hvordan kommuner legger til rette for kremasjon og hvilke kostnader som dekkes. Mange kommuner velger å droppe kremasjonsavgiften, for å likestille kremasjon med kistegrav. At flere velger kremasjon vil for kommuner være positivt på grunn av plassbesparelser (urne krever mindre areal enn kiste), fleksibilitet i valg av gravsted (eksempelvis navnet minnelund), mulighet for askespredning og kostnader knyttet til gravplassdrift.

Juridiske forhold

Gravplassloven regulerer krav til gravplasser, kremasjon, gravminner og gravferd. Kremasjon

er ingen lovpålagt oppgave, dvs. at kommunene ikke selv må ha et krematorium, men skal sørge for at innbyggerne har mulighet til å kremere sine døde.

I juni 2025 la regjeringen fram en strategi for et livssynsåpent samfunn 2025-2030, hvor det forventes at kommunene skal tilby sine innbyggere livssynsåpne seremonirom.

Økonomiske konsekvenser

Ringerike kommune har satt i gang en mulighetsstudie for å utrede hvordan man kan bygge et nytt krematorium i Hønefoss. Det foreligger flere alternativer og det må i den videre prosessen avklares hvilket alternativ som er aktuelt. Det foreligger kalkyler og livssykluskostnader som viser en investering som ligger mellom 124 til 175 millioner kroner (avhengig av alternativ som velges) vil ha en årskostnad på 6,8 til 9,7 millioner kroner (avhengig av alternativ som velges). Dette er foreløpige kalkyler, inkl. mva., og tall som er prisjustert frem til primo 2026. Lønn og utgifter for personell og andre driftsutgifter kommer i tillegg.

Intensjonsavtalen – samarbeidets omfang og økonomi

Gjennom intensjonsavtalen forplikter partene seg til å samarbeide om utredning og etablering av et nytt krematorium og til å delta aktivt i prosessen med å utforme en selskapsavtale som regulerer eierskap, drift og finansiering. Utover de personellressursene som kommunen selv bruker inn i arbeidsgruppen, så vil ikke intensjonsavtalen medføre andre utgifter for kommunen. Intensjonsavtalen er oppsigelig og kommunen forplikter seg verken til å bygge eller drifte krematoriet, kun til å delta i arbeidsgruppen som skal utforme forslag til selskapsavtale.

Ringerike kommunestyre har vedtatt at de vil ta et særskilt ansvar for å organisere, koordinere og legge til rette for gjennomføring av arbeidet.

Vurdering

En verdig avslutning på livet er en grunnleggende del av et godt samfunn. Kommunene i vår region står overfor utfordringer når det gjelder å møte fremtidig behov for kremasjon for våre døde. Kommunene har et ansvar for å legge til rette for dette, ved å sikre tilgjengelige og bærekraftige kremasjonstjenester for våre innbyggere.

I dette utfordringsbildet fremstår interkommunalt samarbeid som et virkemiddel for å sikre gode og likeverdige tjenester til innbyggere i hele regionen.

Kommunedirektøren vil derfor anbefale at vi deltar i det videre arbeidet og vedtar intensjonsavtalen mellom kommunene. Etter behandling i Hallingdal IPR vil Nesbyen også koordinere arbeidet og være representant for regionen i den innledende fasen.

Menighetsrådet er orientert om saken og vil bli involvert i den videre prosessen.